

نگاهی به پوشش خبری شبکه های تلویزیون از جنگ روسیه و اوکراین

روایت ایرانی از جنگ اروپایی

از پنجشنبه ۱۵ اسفند که حمله ارتش روسیه به اوکراین آغاز شد، رسانه ملی در بخش های مختلف خبری سیما و همچنین شبکه خبر به صورت ۲۴ ساعته و لحظه ای به پوشش درگیری ها و اخبار مرتبط با آن پرداخته است؛ پوششی که البته با انتقادهایی نیز روبه رو شده و حتی تغییراتی نیز در رویه آن دیده می شود. در گزارش پیش رو، مروری کرده ایم بر مهم ترین نکات درباره پوشش خبری بحران اوکراین در شبکه های مختلف تلویزیون.

شهروند خبرنگارها

همان طور که در بندهای قبلی آمد، پوشش تلویزیونی وقایع اوکراین نشان می دهد رسانه ملی فاقد خبرنگار میدانی مستقر در اوکراین است و این در حالی است که اغلب رسانه های معتبر بین المللی بیش از یک خبرنگار در این کشور دارند. این اتفاق که نقطه ضعف رسانه در این روزها بوده در روزهای گذشته با واکنش مخاطبان تلویزیون و کاربران شبکه های اجتماعی نیز مواجه شده و انتقاداتی را روانه سازمان کرده است. طبیعتاً انتظار می رود صداوسیما برای پوشش دقیق بحران، خبرنگار میدانی و حاضر در صحنه جنگ داشته باشد تا قدرت روایت آن افزایش یابد.

در عین حال رسانه ملی تلاش کرد تا با استفاده از پدیده شهروند خبرنگار این مشکل را تا حدودی مرتفع کند. از روز نخست درگیری ها، شماری از ایرانیان مقیم اوکراین خصوصاً کی یف مرکز این کشور با استفاده از ارتباط اینترنتی یا تلفنی، منبع خبر و گزارش های اختصاصی تلویزیونی سازمان صداوسیما شده اند در عین حال که نمی توان انتظار داشت شهروند خبرنگارها فعالیت حرفه ای خبری انجام دهند. در این میان جوانی به نام شاهرخ شهریاری که در این روزها بسیار فعال بوده، حساسی جلب نظر کرده و به نظر می رسد در این بحران تاحدودی با کار جدی رسانه ای نیز آشنا شده است.

سفیر اوکراین در شبکه خبر

دو روز و نیم بعد از آغاز این جنگ، شبکه خبر در بخش خبری ساعت ۱۶ شنبه ۱۷ اسفند، گفت وگویی اینترنتی و تصویری ترتیب داد با سرگئی بوردیلیاک، سفیر اوکراین در تهران. در این گفت وگو که حدوداً ۱۰ دقیقه به طول انجامید و بیشتر زمان بخش خبری نیمه مشروح ۱۶ را به خود اختصاص داد، سفیر اوکراین نقطه نظرات کی یف را درباره این بحران و حمله روسیه به خاک این کشور مطرح کرد و دشمن این روزهای کشورش را نواخت. این گفت وگویی تلویزیونی همزمان با برخی واکنش های مجازی انجام شد که رسانه ملی را همسو با تجاوز روسیه به خاک اوکراین معرفی می کرد و عملکرد تلویزیون را زیر سؤال می برد.

پوشش آنی اخبار

شبکه تلویزیونی خبر بنا به ماهیت خبری ۲۴ ساعته خود از روز نخست ماجرا، پوششی لحظه به لحظه از اخبار و تحولات جنگ روسیه و اوکراین را برای مخاطبان ارائه کرده است. همزمان بخش های خبری سیما خصوصاً ۲۱ و ۱۴ شبکه یک که اخبار را به صورت تفصیلی پوشش می دهند، درگیری ها و همه وقایع مرتبط را روایت کرده اند؛ به طوری که تقریباً هیچ خبر مهمی از این ماجرا نیست که در تلویزیون گفته نشده باشد. این در حالی است که زیرنویس خبری فوری شبکه خبر نیز به پوشش تحولات بحران اوکراین اختصاص یافته و بی وقفه اخبار جنگ را به مخاطبان می رساند.

ماجرای «عملیات ویژه»

درباره زیرنویس شبکه خبر که ذکر آن در بند اول آمد در روزهای گذشته یک نکته بسیار حاشیه ساز شده است. در این زیرنویس، حمله ارتش روسیه به اوکراین با عبارت «عملیات ویژه نظامی روسیه در شرق اوکراین» توصیف شده بود؛ اتفاقی که حواشی بسیاری به همراه داشت. گرچه در همان روزها مشخص شد، این عبارت، ترجمه تحت اللفظی نام عملیات ارتش روسیه بوده اما به نظر می رسد به کار بردن این عبارت از سوی رسانه ملی ایران که در این جنگ بی طرف است، چندان مرسوم نبوده است. این زیرنویس البته از روز سوم و چهارم جنگ اصلاح شد و به «اخبار تحولات اوکراین» تغییر یافت؛ عبارتی که به نظر با ماهیت ورود ارتش روسیه به خاک اوکراین سازگارتر و صحیح تر است.

گفت وگویی ویژه در روز اول جنگ

گفت وگویی ویژه خبری شبکه دو یکی از برنامه هایی بوده که در روزهای گذشته به بررسی بحران کنونی اوکراین پرداخته است. این برنامه برای اولین بار در همان نخستین روز وقوع جنگ با حضور شعیب بهمن و جهانگیر کرمی، دو کارشناس مسائل روسیه، پیدا و پنهان این جنگ را بررسی کرد. در این برنامه همچنین با سعید خطیب زاده سخنگوی وزارت خارجه، سیدعلی دارابی خبرنگار خبرگزاری صداوسیما مستقر در مسکو و شاهرخ شهریاری شهروند ایرانی ساکن کی یف نیز ارتباط تلفنی برقرار شد. ممکن است از چهارشنبه (زمان تنظیم این گزارش) تا امروز یا حتی روزهای آینده، گفت وگوهای دیگری نیز در این برنامه درباره مساله اوکراین شاهد باشیم.

چهره پرکار این روزها

در همه روزهای گذشته از جنگ روسیه و اوکراین یکی از پرکارترین چهره های حاضر در قلاب رسانه ملی، سیدعلی دارابی خبرنگار مستقر خبرگزاری صداوسیما در مسکو بوده است. او هرروز چندبار روی آنتن تلویزیون می آید و از این بحران به مخاطبان گزارش می دهد. با توجه به نزدیکی جغرافیایی مسکو با مرز دو طرف درگیر جنگ در غرب روسیه او تلاش کرده با عزیمت به مناطق جنگی

گزارش هایی از این مناطق برای تلویزیون ارسال کند. هرچند به علت حساسیت های جنگی این امکان برای وی فراهم نشده است. دارابی همچنین اظهارنظرها و تحولات سیاسی-اقتصادی پیامد جنگ را نیز در گفت وگوهای گاه تلفنی با بخش های گوناگون خبری سیما روایت می کند. در مجموع سیدعلی دارابی تا حدی توانسته خلأ حضور خبرنگارهای میدانی در عرصه جنگ روسیه و اوکراین را پر کند.

